

Joensuun etu ja kaupunkipolitiikka

Toukokuun viimeisessä *Karjalaisessa* Pekka Sitari harmitteli kolumnissaan 'Toivotonta löperrystä' edellisen tiistain Kotimaan katsauksen antamaa kuvaa Linnunniemen kiistasta. Sitari arvosteli TV-ohjelman yksipuolista ja pintaa riipaisevaa otetta. Hänen mukaansa kyseinen "tökerö tekele" oli surkea esimerkki siitä mihin YLEn ohjelmatuotanto voi vajota. On arvokasta, että *Karjalainen* kiinnittää huomiota tiedotusvälineiden luoman kuvan vinoumiin. Maakuntamme ykköslehtenähän se itse on paljon vartijana.

Sitari on tärkeällä asialla ollessaan huolissaan Joensuun maineesta maailmalla. Julkisuusmyllyssä hahmottuu muiden kuva Joensuusta kuten osaltaan myös meidän oma käsityksemme kotikaupungistamme. Lopulta kysymyksessä on se, miten me itse kukin näemme Joensuun edun hahmottuvan, niin julkisuudessa ja arkielämässämme kuin päivänpolitiikassakin.

Joensuun kaupunkipolitiikassa on viime vuosina kammattu niin keskustan kehittämisessä kuin ranta-alueiden suunnittelussa. Kaupungin keskustassa tiivistyy maakunnan pääkaupungin ilme. Kesää kuhiseva tori ja autoista vapaa vilkas kävelykatu ovat Joensuuta parhaimmillaan. Samoin Pielisenjoen ja Pyhäselän rantavyöhyke - Linnunniemi mukaan lukien - liittyy maakunnan luonnon osaksi kaupunkimiljöötä. Metsäluonto ylittää kaupungin sydämeen, aivan kuten vesielementtikin.

Rantavyöhykkeen suunnittelussa on viime vuosina kiistelty ainakin Penttilästä, Hasanniemestä, Linnunniemestä ja Aavarannastakin. Osa tästä kiistelystä on kantautunut kansalliseen julkisuuteen mutta valtaosalta erimielisyydet ovat pysyneet paikallispiirissä. Tässä kehittämistyössä on ilmennyt kahdenlaista suuntausta. Yhtäältä kaupungissa on ymmärretty avainhenkilöiden arvo kaupungin edun ajamisessa, toisaalta kaupunkilaiset ovat tämän tästä nousseet vaatimaan kaupunkia - ja sen päätöksentekoa - kaikkien asiaksi. Kaupungin ja avainhenkilöiden suhteiden vaalimisen rinnalle on haluttu kaupungin ja kaupunkilaisten suhteiden kehittämistä.

Kysymys on tärkeä. Kaupunki voi kehittyä vain uusiutumalla ja tässä on tärkeitä eri sukupolvien välinen yhteistyö. Kaupunkipolitiikan kaventuminen avainhenkilöpolitiikaksi työntää ulos kaupungistamme sen kaikkein keskeisimmän voimavaran - nuoret, uutta rakentavat tulevaisuuden tekijät. Joensuun kaltaisessa opinahjojen kaupungissa tämä nuorison houkuttelevuus on erityisen tärkeää. Kaupungin tulevaisuus on siinä, kuinka omaksi opiskelijapolvet kokevat opiskelukaupunkinsa. Kuinka moni harkitsee joensuulaistumista tutkinnon jälkeen?

Nuorten kaupunki on kulttuuri- ja keskustakaupunki. Tämän moni koki kesäkuun ensimmäisenä lauantaina kadut vallanneessa koulunpäätösjuhlassa. Kaikkien meidän kaupunki on kesäinen rantakaupunki. Sen me löydämme iltakävelyillä ja -lenkeillä Pielisen ja Pyhäselän rantaviivalla arki-illoin ja viikonloppuisin. Alkukesä on saanut kaupunkilaiset valtaamaan rantansa. Näistä viihtyvyyden elementeistä meidän on pidettävä kiinni Joensuussa. Meillä ei ole varaa sukupolvien menetykseen etelän houkutuksiin.

Myös kaupunkipolitiikkaa meidän on tehtävä yhdessä, moniäänisesti ja eri näkökantoja kunnioittaen, ja myös Joensuun etua mieltien. Miten me elämme keskenämme täällä - ja miten me olemme äänessä suuren maailman areenoilla, olimme sitten avainhenkilöitä tai tavallisia joensuulaisia.

Joensuun etu voisi esimerkiksi olla näkyvä yhteinen voimanponnistus kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi. Uusi maankäyttö- ja rakennuslaki tarjoaa kunnille mahdollisuuden kansallisten kaupunkipuistojen perustamiseen. Näiden puistojen avulla pyritään turvaamaan merkittävien luonto- ja kulttuuriarvojen säilyminen ehjinä kokonaisuuksina. Hämeenlinna, Heinola ja Pori ovat olleet aktiivisia kaupunkipuistoasiassa mutta myös muutamat muut kaupungit ovat heränneet uuteen kaupunkipolitiikan välineeseen, jolla on mahdollista parantaa sekä viihtyisyyttä että ulkoista kuvaa.

Meillä kaupunkipuistona toimisi luontevasti rantavyöhykkeemme. Joensuussa luonnon ja kulttuurin kosketus on väkevimmillään juuri rannalla, siellä missä kaupunki, metsä ja vesi yhdistyvät. Tämä yhdistelmä on kaiken vaalimisen arvoinen, se on kansallisesti kiehtova, omanlaisensa ja kansainvälisesti häkellyttävä. Tästä meidän ulkomaiset vieraamme aina muistuttavat. Tällaisen kaupunkipuiston asialla voisimme aivan hyvin täällä Joensuussa kerätä voimamme yhteen, kaupungin edun rakentamisessa. Puisto perustetaan kunnan ja valtion yhteistyönä, sen on oltava osa paikallista syntyhistoriaa, laaja ja eheä, sekä - tämä on tärkeätä - se on mahdollista perustaa ensisijassa valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön hallussa oleville maille.

Tässä ei liene syytä mennä yksityiskohtaisempaan Joensuun puiston perustamiseen. Siihen löytyy kotikaupungistamme pätevämpiäkin. Joka tapauksessa repivän, pala palalta etenevän vastakkainasettelun sijasta voisimme puistoasiassa yhdessä hahmottaa Joensuun etua ja omaksua vuorovaikutteista päätöksentekoa. Itse meidän olisi tämä tehtävä, uuden maankäyttö- ja rakennuslain suomin edellytyksin ja aikaamme leimaavan kansainvälistymisen suuntaisesti. EU-Suomessahan kaupunkirantojen yksityistäminen on yksiselitteisesti aikapommin virittämistä maaperäämme ja julkisuuskuvaamme.

Ari Lehtinen
Joensuun yliopisto
maantieteen professori